

Landelijke Klachtencommissie voor het openbaar en het algemeen toegankelijk onderwijs

(mr. H.T. van der Meer, drs. G. van der Meulen, drs. M. Polderman)

Uitspraaknr. 03.008

Datum:

13 mei 2003

Onvoldoende bieden van een veilig schoolklimaat door directie en bevoegd gezag; klacht gedeeltelijk gegrond; primair onderwijs.

De klacht

De moeder klaagt erover dat de directie van de school en het schoolbestuur de ernst van een conflict tussen enerzijds de familie van een klasgenootje en anderzijds haar en haar dochter hebben onderschat en dat zij niet tijdig en in onvoldoende mate actie hebben ondernomen om haar dochter een veilig schoolklimaat te bieden. Tevens klaagt de moeder erover dat de directeur aan haar heeft gevraagd of haar dochter misschien seksueel misbruikt was.

De visie van de partijen

In maart kreeg de moeder van de groepsleerkracht te horen dat haar dochter volgens een overblijfmoeder tijdens het overblijven schuttingtaal zou hebben gebruikt. De moeder heeft haar dochter hierop aangesproken en zij vertelde aan de moeder dat zij die bewuste dag door vier kinderen was geplaagd.

Naar aanleiding van een melding door de overblijfmoeder van het taalgebruik van de dochter heeft er ook een gesprek plaatsgevonden tussen de directeur en de moeder. Toen heeft hij aan de moeder gevraagd of haar dochter misschien seksueel misbruikt was. De moeder neemt hem dit zeer kwalijk.

De moeder heeft geschetst dat haar dochter enkele weken door dezelfde leerlingen werd gepest. Zij heeft het pestincident bij de directeur gemeld. Intussen was er een conflict ontstaan tussen de moeder en de overblijfmoeder. De moeder verwijt het de directeur dat hij dacht dat het probleem wel zou "overwaaien". Hij heeft daarmee de zaak onderschat. Al die tijd heeft de directie niets gedaan om de veiligheid van haar dochter te waarborgen terwijl men wist dat er pesterijen plaatsvonden. In juni heeft de moeder een brief van de directie ontvangen waaruit bleek dat de groepsleerkracht verder buiten het conflict tussen de moeder en de overblijfmoeder wilde blijven. De school heeft toen een mediator ingeschakeld. Tijdens dit gesprek werd door de mediator vastgesteld dat beide moeders elkaar zoveel mogelijk negeerden. Wel werd wederzijds de intentie uitgesproken dat eventuele problemen onderling zouden worden besproken zonder dat over de ander met derden zou worden gesproken.

In september heeft er een incident plaatsgevonden tussen de ex-echtgenoot van de overblijfmoeder en de moeder. De moeder heeft een brief ontvangen waarin melding werd gemaakt van een incident waarbij ouders gescholden en gevochten hadden. Ook stond daarin dat de moeder zich niet aan de afspraken zou hebben gehouden die met de mediator waren gemaakt. Ter zitting blijkt dat dit laatste is geschreven omdat bij de directie een melding van de overblijfmoeder en van een andere moeder was binnengekomen dat de nu klagende moeder op de overblijfmoeder zijn ingreden. De moeder ontkent dit en wijst er bovendien op dat de

getuige behoort tot de vriendenkring van de overblijfmoeder.

De moeder vindt het oneerlijk dat de overblijfmoeder nog steeds overblijfmoeder mocht blijven terwijl zij niet meer mocht meelopen naar zwemles. De moeder heeft ook gezien dat de ex-echtgenoot van de overblijfmoeder op een dag nog gewoon op school was.

Het was de directie niet bekend dat de leerling werd gepest. De directie stelt dat indien de moeder melding zou hebben gedaan van pesteringen in welke vorm dan ook dit terstond zou hebben geleid tot een interventie in de groepssamenstelling of tot andere pedagogische maatregelen indien zou zijn gebleken dat die pesteringen ook daadwerkelijk hadden plaatsgevonden.

Het gedrag van de leerling en een medeleerling vormde voor de directie aanleiding tot het nemen van maatregelen. De leerkracht liep altijd mee naar buiten met de leerlingen en er werd gezorgd voor extra pleinwacht. Daarnaast zijn drie groepsobservanten aangewezen om het groepsproces te monitoren. Tijdens de observatie is niet geconstateerd dat er sprake was van een peestsituatie. Later werd het Schooladviescentrum ingeschakeld voor het houden van een klasse-observatie.

De directie wijst er op dat niet zozeer de leerling het probleem vormde, maar dat een conflict tussen de moeder en de ouders van één van de klasgenoten voor spanningen op de school zorgde. Het conflict vormde een te grote belasting voor de leerkracht en de andere leerlingen in de groep. De directie heeft trachten te voorkomen dat de zaak verder escaleerde door een mediator in te schakelen. Aan het eind van het bemiddelingstraject werd afgesproken dat de moeder en de overblijfmoeder in het belang van hun kinderen voortaan op een goede wijze met elkaar zouden omgaan. Hieronder viel ook de afspraak dat eventuele problemen onderling zouden worden besproken zonder dat over elkaar met derden zou worden gesproken.

De directie geeft aan dat de stelling dat de directie een afspraak met de moeder zouden hebben gemaakt inhoudende dat de bij het conflict betrokken ouders niet meer als overblijfmoeder zouden mogen optreden onjuist is. Er was slechts sprake van een (tijdelijke) afspraak tussen de groepsleerkracht en de moeder om niet meer op te treden als hulpouder. De directie merkt op dat er verschil is tussen hulpouders voor schoolse activiteiten en ouders die op school toezicht houden op het overblijven van leerlingen. De directie onderstreept dat het organiseren van toezicht op overblijven volgens de Wet op het primair onderwijs niet behoort tot de wettelijke schooltaak, maar een activiteit is van de ouderraad. De directie heeft hier geen zeggenschap over. Schoolzwemmen maakt daarentegen deel uit van het onderwijspakket en daar heeft de school wel de zeggenschap over.

Na het incident tussen de moeder en de ex-echtgenoot van de overblijfmoeder heeft de directie een brief aan het schoolbestuur gericht en besloten de vader vanwege zijn onacceptabele gedrag de toegang tot de school en de terreinen te ontzeggen.

De directeur heeft aangegeven dat hij niet aan de moeder heeft gevraagd of haar dochter misschien seksueel misbruikt was. De directeur geeft aan dat hij alleen heeft geïnformeerd of thuis beeldmateriaal voor handen was dat niet voor haar ogen bestemd is. Het pesten van de leerling is tijdens dit gesprek met de moeder niet aan de orde geweest.

De directrice heeft bij de wijkagent geverifieerd of bij hem een melding was binnengekomen over het inrijden van de moeder op de overblijfmoeder. De wijkagent heeft dat bevestigd. Ook heeft de directrice aangegeven dat er getuigen zijn geweest van het incident.

Overwegingen van de Commissie

Klachtonderdeel 1

De moeder heeft erover geklaagd dat de directie geen actie heeft ondernomen nadat haar bekend werd dat haar dochter het mikpunt was van pesteringen. Het is de Commissie duidelijk

geworden dat er twee conflicten door elkaar speelden. Naar aanleiding van de melding van de overblijfmoeder over het taalgebruik van de leerling is er tussen de moeder en de overblijfmoeder een conflict ontstaan. De spanningen die dit conflict met zich meebracht heeft zijn weerslag op de betrokken kinderen gehad. Het is voorstelbaar dat pesteringen hebben plaatsgevonden. De school heeft de problemen die in de groep speelden aangepakt door eerst zelf maatregelen te treffen (onder meer door het instellen van een pleinwacht en door monitoring van het groepsproces). Later is het Schooladviescentrum ingeschakeld. De moeder heeft aangegeven dat zij de directeur het pestincident zelf heeft gemeld. De directie heeft daarentegen gesteld dat niet bij de directie bekend was dat de leerling zou worden gepest. De verklaringen staan op dit punt haaks op elkaar, waardoor de Commissie niet heeft kunnen vaststellen of en wanneer de moeder melding heeft gedaan van pesteringen jegens haar dochter. Nu de klacht op dit punt niet voldoende aannemelijk is gemaakt moet de Commissie dit gedeelte van de klacht ongegrond verklaren.

Voor wat betreft de klacht over het feit dat de overblijfmoeder haar functie op school mocht blijven verrichten overweegt de Commissie als volgt. De moeder heeft van de groepsleerkracht een briefje ontvangen waarin staat dat de school heeft besloten om de betrokken ouders (tijdelijk) niet te laten functioneren als hulpouders voor schoolse activiteiten. Later bleek dat de overblijfmoeder wel op school als overblijfmoeder kon blijven optreden. De directie heeft aangegeven dat het niet in hun macht lag de overblijfmoeder (tijdelijk) niet in te zetten omdat de school formeel geen zeggenschap heeft over het organiseren van toezicht tijdens het overblijven.

Aan de moeder is mededeling gedaan van een besluit om betrokkenen beiden niet meer als hulpouder op school te laten optreden. In het briefje valt te lezen dat het besluit genomen is in overleg met de directie. Overigens is de directie als regel toch al verantwoordelijk voor acties die haar medewerkers ondernemen uit hoofde van hun functie, zodat de directie geacht moeten zijn verantwoordelijk te zijn voor de inhoud en (niet-)nakoming van de mededeling. De Commissie is van oordeel dat er geen sprake was van een 'afpraak' met de moeder dat de andere moeder niet meer als overblijfmoeder zou mogen optreden. Wel mocht de moeder er op vertrouwen dat de namens de directie getroffen maatregel om de ouders niet meer in te zetten voor activiteiten ook zou gelden voor de overblijfmoeder. Die maatregel was naar het inzicht van de Commissie genomen om de ouders zo veel mogelijk buiten school te houden en daarmee het conflict te neutraliseren. In zo'n geval is een evenwichtige aanpak vereist. Het is dan van het grootste belang beide partijen gelijk te behandelen.

Dat er volgens de directie een -formeel- verschil is tussen hulpouders voor schoolse activiteiten en ouders die op school toezicht houden op het overblijven van leerlingen doet aan het voorgaande niet af. Dat het organiseren van toezicht op overblijven volgens de Wet op het primair onderwijs niet behoort tot de wettelijke schooltaak acht de Commissie niet relevant en zeker niet doorslaggevend. Wellicht is er sprake van een formeel verschil, maar de directie had wel degelijk voldoende middelen tot hun beschikking om het beoogde doel te bereiken. Zo had de directie op zijn minst overleg kunnen plegen met de ouderraad over het tijdelijk ongewenst zijn van het inzetten van de bewuste overblijfmoeder. De Commissie is van oordeel dat de directie onvoldoende reden had om dat niet te doen. Dit gedeelte van de klacht is dan ook gegrond.

De moeder heeft er ook over geklaagd dat directie en schoolbestuur de ex-echtgenoot van de overblijfmoeder na het incident in september nog op school hebben toegelaten. De directie heeft een afschrift ingediend van een brief. De brief is gericht aan degene die de moeder in september fysiek en verbaal agressief heeft bejegend. Hem wordt de toegang tot de school en de terreinen ontzegd. Daarmee is komen vast te staan dat directie en bevoegd gezag naar aanleiding van het incident - weliswaar niet onmiddellijk, maar nog wel tijdig en in voldoende mate - jegens genoemde man hebben gereageerd. Dit gedeelte van de klacht is ongegrond. De

Commissie voegt daar echter aan toe dat de directie de moeder had moeten informeren over de genomen maatregel, die immers de veiligheid van de moeder en haar dochter rechtstreeks raakte. Nu zij dit hebben nagelaten acht de Commissie het begrijpelijk dat de moeder hierover heeft geklaagd.

Klachtonderdeel 2

Ten slotte klaagt de moeder erover dat de directeur aan haar heeft gevraagd of haar dochter misschien seksueel misbruikt was. De directeur heeft daar tegenover gesteld dat hij niet aan de moeder heeft gevraagd of haar dochter misschien seksueel misbruikt was, maar dat hij in het bewuste gesprek bij de moeder heeft geïnformeerd of het zo zou kunnen zijn dat haar dochter in contact is gekomen met beeldmateriaal dat niet voor haar ogen bestemd is. Nu de moeder en de directeur verschillende lezingen hebben van wat er tijdens het gesprek is gezegd en zij hun stellingen niet door middel van bijvoorbeeld een gespreksverslag of getuigenverklaring hebben onderbouwd, kan de Commissie niet vaststellen wat er nu werkelijk is gezegd.

De Commissie kan niet anders dan het klachtonderdeel ongegrond te verklaren.

Oordeel van de Commissie

Klachtonderdeel voor wat betreft het feit dat de overblijfmoeder haar functie op school mocht blijven verrichten gegrond. Voor het overige klacht ongegrond.

Ambtshalve overweegt de Commissie nog het volgende.

Naar aanleiding van het gesprek dat in juli onder leiding van een mediator plaatsvond tussen de overblijfmoeder en de moeder werd door de mediator in haar verslag vastgesteld dat beide moeders elkaar zoveel mogelijk negeerden en dat wederzijds de intentie werd uitgesproken dat eventuele problemen onderling zouden worden besproken zonder dat over de ander met derden zou worden gesproken. De moeder heeft aangegeven dat haar is meegedeeld dat zij zich niet aan de afspraken zou hebben gehouden. De moeder begrijpt niet aan welke afspraak zij zich dan niet zou hebben gehouden. De directie is van mening dat werd afgesproken dat beide moeders in het belang van hun kinderen voortaan op een goede wijze met elkaar zouden omgaan. Ter zitting is de moeder ervan in kennis gesteld dat de directie heeft geconcludeerd dat de moeder zich niet aan de afspraken heeft gehouden omdat de moeder op de overblijfmoeder zou zijn ingereden.

De Commissie overweegt hierover als volgt. Van een directie mag in het algemeen verwacht worden dat zij voldoet aan de eis van hoor en wederhoor voordat conclusies worden getrokken en maatregelen worden genomen. De moeder is door de directie niet op de hoogte gebracht van het bestaan van de klacht over haar. Zij is door de directie niet in de gelegenheid gesteld te reageren op de beschuldiging, terwijl het voor de directie nog niet vast kon staan dat het incident ook daadwerkelijk (zo) had plaatsgevonden. Op grond van een eenzijdige melding door iemand die in conflict is met een ander kunnen geen feiten worden vastgesteld. Ook al wordt dit onderschreven door een derde (in dit geval een vriendin) of is er melding van het incident gedaan bij de wijkagent, dan nog dient de directeur hoor en wederhoor toe te passen. De directie is op dit punt tekortgeschoten.